

Maatschappelijke stage in polder Waal en Burg op Texel

foto's Eckard Boot

Stage in de natuur

Natuurbeheerders hebben sinds kort regelmatig hulp van hele jonge vrijwilligers. Veel scholieren doen namelijk hun Maatschappelijke Stage (MaS) graag in het groen. Soms individueel, soms met hele klassen tegelijk. Zo gingen in september op Texel en in De Wieden grote groepen scholieren aan de slag, tot groot enthousiasme van zowel de beheerders als de jongeren.

— Lotty Nijhuis (redactie)

> NATUURMONUMENTEN HEEFT op Texel de prachtige polder Waal en Burg in haar beheer. Waardevol als weidevogelgebied, maar ook bijzonder door de aanwezigheid van zeldzame plantensoorten als de harlekijn orchis en de echte koekoeksbloem. Helaas dreigt opslag van meidoorns, iepen en elzen een steeds grotere strook van het grasland in bezit te nemen. “Achterstallig onderhoud”, bekent beheerder Eckard Boot. Maar scholieren van OSG De Hogeberg draaien voor een beetje opslag hun hand niet om. Zij gingen in het kader van de Maatschappelijke Stage een dagje in de buitenlucht aan de slag.

Het was de eerste keer dat Natuurmonumenten op Texel een schoolklas mocht ontvangen. Vijfenvestig meiden en jongens uit de eerste klas van de plaatselijke middelbare school staken hun handen uit de mouwen en hebben

samen de ongewenste houtopslag in het gebied verwijderd. Leerlinge Sanne Kalf vertelt: “Eerst hebben we uitleg gekregen over hoe het allemaal werkte, daarna kregen we zagen en ander materiaal. In het weiland was een heining. Achter die heining waren allemaal bomen, en staken takken uit. Die moesten we afknippen en achter de heining neerzetten, zodat tussen die takken weer vogeltjes kunnen broeden.” Op initiatief van de school kwam de samenwerking met Natuurmonumenten tot stand. OSG De Hogeberg heeft ervoor gekozen de verplichte maatschappelijke stage voor de eerste twee leerjaren te organiseren. “Op Texel zit je dan al snel te denken aan iets met natuur”, vertelt docent Piet Druif. “Toen zijn we op zoek gegaan naar een organisatie die vijftig leerlingen kon gebruiken. Dan kom je al gauw uit op een grote club als Natuurmonumenten.”

Wat is de (groene) maatschappelijke stage?

Vanaf het schooljaar 2011-2012 moeten alle leerlingen in het voortgezet onderwijs ‘verplicht’ vrijwilligerswerk doen. In de vorm van een maatschappelijke stage gaan ze minimaal 30 uur aan de slag in de maatschappij. Steeds vaker wordt deze stage ook ‘groen’ ingevuld, bij een natuur- of landschapsorganisatie. Scholieren leren op die manier het maatschappelijk belang van natuur, landschap en cultuurhistorie en zien hoe leuk vrijwilligerswerk is. Organisaties profiteren door een paar extra handen en de frisse blik die jongeren meebrengen.

Interesse om zelf ook met jongeren aan de slag te gaan? Kijk op www.betrokkenbijbuiten.nl of neem contact op met Annika van Dijk (projectleider, het Bosschap, vandijk@bosschap.nl).

Werken kan ook gezellig zijn

“Het is denk ik voor alle instanties, voor leerlingen en docenten, maar ook voor de beheerders van Natuurmonumenten, een beetje afwachten wat er zo’n dag gaat gebeuren en hoe het zich gaat ontwikkelen”, aldus Druif. Maar hij is in alle opzichten positief. “De stage was onderdeel van het brugklasintroductieprogramma. De kinderen kenden elkaar nog maar twee weken en moesten ineens gaan samenwerken. We hebben met verbazing staan kijken hoe goed dat ging.”

Sanne Kalf kan dat beamen. De scholiere vertelt dat ze het leuk vond om een dagje buiten aan de slag te gaan, maar vooral ook heel gezellig, zo samen met de klas. Daarnaast blijken de leerlingen ook niet ongevoelig voor het natuurschoon. Sanne vertelt enthousiast over het vogelnestje en het skelet van een haas, op-

geduikeld tussen het groen door één van haar medeleerlingen.

De scholieren lijken de stage dan ook niet echt als werk ervaren te hebben. Druif: “Je merkt dat een aantal leerlingen toch heel dicht bij die natuur staat. Misschien dat het anders gaat met stadskinderen.”

En met alle enthousiasme hebben de meiden en jongens veel werk verzet. Druif: “Ik kan me herinneren dat iemand van Natuurmonumenten vertelde dat een aantal palen van een oude omheining eigenlijk ook uit de grond moest. Hij had het nog niet gezegd, of die palen waren de grond al uit. Dat was denk ik ook voor hen een beetje een verassing.”

Stage leidt tot adoptie

In natuurgebied De Wieden hebben ze al wat meer ervaring met het begeleiden van een groene MaS. Natuurmonumentenmedewerker Roelof de Jonge vertelt: “In dit geval gaat het om kwetsbare stukjes hooiland, met name in het trilveen, die erg gevoelig zijn voor insporing van machines. Het is beter om dat handmatig te schonen.” Natuurmonumenten vond daarvoor hulp bij een school in Meppel, vorig jaar voor het eerst. “We hebben er een mooi programma van gemaakt. Een dag in het hooiland aan de slag, gecombineerd met een excursie. Dat werk moet gewoon geen hele dag duren. En zo krijgen de leerlingen ook nog wat over andere delen in het gebied mee.” En dat is goed bevalen, van beide kanten. Niet alleen is de MaS dit jaar voortgezet, de school heeft ook een stuk hooiland geadopteerd. Dat maakt de school verantwoordelijk en geeft meer binding, zowel met dat bewuste stuk hooiland als met de natuur in het algemeen. En het biedt Natuurmonumenten een stukje garantie.

De Jonge merkt dat het dit jaar beter verliep

dan het eerste jaar. “De eerste keer begin je er gewoon aan en dan is het een beetje ervaren hoe het loopt”, zo vertelt hij. “Maar dit jaar is er op school veel meer aandacht aan gegeven, met name in de aardrijkskunde- en biologielessen. Dat kon ik duidelijk merken, ze waren toch wel wat gemotiveerder.”

Veiligheid voor alles

De Jonge is tevreden over het verloop van de stages, maar had dan ook al veel ervaring met het begeleiden van groepen en het werken met vrijwilligers. Hoewel hij ook toegeeft dat een middelbare schoolklas niet de makkelijkste groep is. Er komt dus toch wel het één en ander kijken bij een maatschappelijke stage. Vooral veiligheid is een aandachtspunt. “Als je snoeiwerk doet heb je al gauw zaagjes nodig, daar moet je toch altijd mee uitkijken. Er is altijd wel wat gestoei onder elkaar, dat kun je toch niet voorkomen.” Vaak krijgt De Jonge hulp van enkele vrijwilligers van Natuurmonumenten. Daarnaast vindt hij het belangrijk dat er begeleiding vanuit de school aanwezig is. Docenten kennen de leerlingen, en het voorkomt dat Natuurmonumenten vooral als oppas op moet treden.

Daarnaast moet het type werkzaamheid ook geschikt zijn voor een klas scholieren. Piet Druif: “Als je een half woord zegt, dan hebben ze eigenlijk de scharen al uit je handen gepakt en beginnen ze te knippen. Dan moet je even goed opletten: wat mag wel, wat mag niet.” In dat opzicht was de klus op Texel heel geschikt: “Alles aan de kant van het weiland mocht weg. Ze konden hier eigenlijk weinig kwaad.”

Veelbelovend voor de toekomst

Sanne geeft aan best nog eens zo'n stage te willen doen. Ze vindt werk doen in de natuur ook zeker belangrijk. Alleen, zoals ze het zelf om-

schrijft: “Ik zou er niet m'n hobby van maken.” Het lijkt er dus niet op dat Natuurmonumenten er op Texel nu vijfenveertig vrijwilligers bij kan schrijven. Toch ziet beheerder Eckard Boot het zonnig in. Hij gelooft dat een dergelijke stage toch een stukje bewustzijn creëert onder de leerlingen. “Misschien niet op het moment zelf, maar je geeft toch tekst en uitleg waarom je dingen doet, wat voor nut het heeft. Ik denk zeker dat het blijft hangen.” En dat is iets dat zijn collega in Overijssel bevestigt. De Jonge: “Het is proeven aan vrijwilligerswerk en een stukje bewustwording krijgen.”

En wellicht kan de groene MaS een natuurorganisatie structureel werk uit handen nemen. Hoewel de frequentie nu nog wat laag is en het werk misschien maar een druppel op de gloeiende plaat, zijn de ervaringen dusdanig positief dat de contacten zowel op Texel als in Overijssel verder uitgebreid en aangehaald worden. Voor De Wieden biedt de adoptie door de school uit Meppel al een mooi vooruitzicht. Daarnaast zijn afspraken vastgelegd met andere scholen om wat klassen langs te sturen, en komt een aantal leerlingen uit vrije keuze helpen tijdens de natuurwerkdag in november. Ook op Texel zijn er mogelijkheden voor een vervolg. Boot vertelt dat er nog voldoende klussen op stapel liggen. En die diversiteit houdt het ook leuk. “Deze keer was het boompjes zagen, maar je kunt met jongeren ook onderhoud doen aan broedgebieden van grote sterns of een eendenkooi opknappen.” De mogelijkheden zijn eindeloos. Iets unieks voor volgend jaar is al gevonden: dan gaan de leerlingen niet alleen aan het werk, maar mogen ze ook een nachtje in de natuur kamperen.<

redactie@vakbladnbl.nl

